

518.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

A
TARPÁN MŰKÖDŐ BEREKSZÁSZI
M. KIR. ÁLLAMI FŐGIMNÁZIUM

ÉRTESITŐJE

AZ 1919/20. és 1920/21. TANÉVEKRŐL.

KÖZZÉTESZI:

TELKES SÁNDOR

IGAZGATÓ-HELYETTES.

666

Nyiregyházi
Állami Levéltár

Nyiregyházi
Állami Levéltár

427

FEHÉRGYARMATON.

NYOM. A KOSSUTH-NYOMDA GYORSSAJTÓJÁN

1921.

E

I.

Adatok az 1919—20. iskolai év történetéhez.

Amíg a háború tartott, palotában tanítottunk; amióta béke van, földönfutókká lettünk. Amíg háború volt, tanár és tanítvány szerettei körében, a családi tűzhely éltető melegétől támogatva teljesíthette kötelességét; amióta beköszöntött a béke, tanár és tanítvány sz. retteitől távol, a családi tűzhely melege nélkül, egyedül a hazaszeretet szent tüze által hevítve végzi feladatát. Ez az összefoglaló képe a beregszászi m. kir. állami főgimnázium 1919—20. tanévi történetének.

Az 1919—20. tanévet kétszer nyitottuk meg: először 1919. szept. elején Beregszászban, másodsor 1920. május közepén Tarpán. A beregszászi tanítás egy hétig sem tartott, mert a cseh zsupán az iskola működését szeptember második hetében beszüntette. A tanulók a bezárt magyar iskolát, régi alma materüket, nemzeti imánkat, a Himnusz, énekelve hagyták el.

1919. október vége felé a cseh zsupán felhívást intézett a tanári karhoz, hogy tegye le a tanároknak előirt fogadalmat; erre a tanári kar egy tagja sem vállalkozott. December 19-én megjelent az intézetben Aliszkevics András, bemutakozott mint a beregszászi főgimnázium új igazgatója és igazgatónkat Schürger Ferencet felszólította az intézet átadására, valamint arra is felkérte, hogy másnapra a tanári kart hívja össze. 1919. dec. 20-án a tanári kar az igazgatói irodában megjelent; Aliszkevics András egyenként felszólította a tanári kar tagjait a fogadalom letételére. A fogadalmat egyedül dr. Móczár József, a volt tanügyi népbiz'os tette le, akit a proletárdiktatura alatti viselkedéseért a románok internáltak, de akkor már az internálásból visszatért. A többi tanár megkapta a már 1919. dec. 14-én Ungvárt kelt elbocsátó iratot.

A tanári kar az elbocsátást nem valami tragikusan fogta fel; nem tudta elhinni, hogy a *színmagyar Beregszász, melynek még környéke is színmagyar*, cseh fenhatóság alá kerülhessen. A jobb jövőt, a felszabadulást hiába vártuk; szomorú szívvel láttuk, mint nő fel tanítás nélkül a magyar gyermek. Csak a módosabbja ta-

Megyei Levéltár

Nyíregyháza

17743

mulhatott otthon, privátim, titokban. A tanári kar javarésze elhatározta, hogy még egy kísérletet tesz a magyar gyermekek, a magyar kultúra érdekében. 1920. január 20-án beadvánnyal fordultak az ungvári kormányzósághoz, melyben kijelentették, hogy az intézet tanulóifjúsága érdekében a magyar békekötés ratifikációjáig hajlandók hivatalos munkájukat lelkiismeretesen és pontosan teljesíteni és kötelezőnek tartják magukra nézve azt a fogadalmat, melyet 1919. július 23-án Hostas ezredes kezébe az összes otthon levő beregszászi tisztviselők kettő kivételével letettek és a mely fogadalom alapján a törvényszéki bírók és a tanítók s tanárok kivételével még valamennyi tisztviselő működik. Erre a beadványra a testület választ sem kapott.

Az elősorolt tények egyrészt igazolják azt, hogy a tanárokbán megvolt a készség arra, hogy a magyar kultúra érdekében, arculcsapás nélkül, de azért állandóan a hatalomra jutott ellenség kénye-kedvének kitéve teljesítse hivatalos munkáját; másrészt pedig rávilágítanak a csehek azon számító eljárására, hogy a tanároktól kért erősebb fogadalom erőszakolásával őket vagy állásuk elhagyására bírják, vagy pedig a fogadalom letételével magukat a magyar közönség kedvezőtlen megítélésének, esetleg megvetésének tegyék ki.

A csehek a tanárok fizetését 1920. február végével beszüntették; megélhetésük biztosítva nem volt. Épen ezért szívesen tettek eleget a vagyonosabb szülők azon kérésének, hogy gyermekeiket magánuton oktassák. Ezen oktatás zavartalanul folyt (egy esetet leszámítva) egészen 1919. április 18-ig. Ezen a napon ugyanis délután a csehek elfogták Schürger Ferenc igazgatót, Huszár Frigyes és Schor Ernő r. tanárokat s másnap hajnalban elszállították őket Illavára s 9 heti szenvedés után, minden kihallgatás nélkül, június 20-án hazabocsátották őket. Ugyanekkor el akarták fogni Telkes Sándor tanárt is, ez azonban nem sikerült, mert ő aznap kiment Bereg megye felszabadult területére, a mároki tanyára, hogy ott a vármegye alispánjától, dr. Gulácsy Istvántól, átvegyje azon utasításokat, melyeket ő a magánuton tanított tanulók levizsgáztatása érdekében a középiskolai ügyosztály főnökétől hozott. Telkes Sándor, amikor este'elé vissza akart térni Beregszászba, a demarkációs vonaltól körülbelül 2 km-re, Surányban értesült az ellene kiadott elfogatási parancsról Kreiger Kornél tanártársától,

aki azt is közölte vele, hogy az elfogatás elől többen felszabadult területre szöktek ki. Természetesen Telkes sem ment haza s másnap már négyen voltak künn: Kreiger Kornél, Szász József, Telkes Sándor és a márciusban kijött dr. Deák János.

Hosszú eszmecsere után elhatároztuk, hogy — ha lehetséges — mi is a Beregvármegye székhelyéről elmenekült hivatalok mintájára, mint a beregszászi m. kir. állami főgimnázium folytatjuk működésünket. Ezen elhatározást előbb élőszóval, április 21-én levélben közölte Telkes Sándor a vármegye alispánjával s arra kérte, hogy ha ő az iskola megnyitását közérdekűnek tartja, a tanári kart ezen működésében támogassa.

Dr. Gulácsy István feleletül még aznap Beregvármegye hazafias közönségéhez lelkes felhívást intézett, melyben kifejtette, hogy az iskola megnyitása esetén a tanulók elhelyezése és élelmezése a nagyközönség áldozatkészsége nélkül lehetetlen. Megindult a gyűjtés; tíz nap mulva már biztosítottak látszott a mozgalom eredményessége. Május 3-án a mozgalomról jelentést tettünk a felsőbb tanügyi hatóságnak s kértük az iskola megnyitását. A jelentést dr. Gulácsy István személyesen vitte fel a vallás-és közoktatásügyi miniszteriumba, ahonnan május 14-én meg is hozta a középiskolai ügyosztály főnökének, *dr. Viszota Gyulának*, a megnyitásra vonatkozó szóbeli engedélyt.

Az elhelyezés kérdésében már időközben megegyeztünk Szentpétery Endrével, Beregvármegye kir. tanfelügyelőjével, aki a kulturális cél érdekében a legnagyobb készséggel átengedte a tarpai községi elemi népiskola négy tantermét. Amint az engedély megérkezett, a tanári kar már kint levő tagjai Tarpán összegyűltek s még aznap, május 15-én, megkezdtük a tulajdonképeni megnyitási munkálatokat.

A beiratásokat május 16., 17. és 18. napjain tartottuk meg; a tanév ünnepélyes megnyitása 19-én volt s ugyanakkor megkezdtük a tanítást is, amely aug. 4-én nyert befejezést. Aug. 8-án tartottuk meg a ref. templomban az évváró ünnepélyt; aug. 9., 10. és 11-én folytak le a magántanulók vizsgálatai; ugyanakkor voltak az érettségi írásbeli és 17., 18. és 19-én a szóbeli vizsgálatok. És ezzel befejeződött iskolánk első számkivetési esztendeje.

II.

Tanári testület.

a) Szolgálatot teljesítettek :

Bellus Károly, r. tanár, szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant az I, III, V, VII, a rajzoló-mértant az I és III, a németet az V és VI. osztályban, heti 24 órában. Az V. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma: 15.

Besse Gyula, h. tanár, szaktárgyai: mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant és rajzoló mértant a II. és IV., a természettant a VII. és két-két osztály összevonásával a görög-pótló rajzot az V—VIII. osztályban, heti 20 órában. A II. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma: 1.

Dr. Deák János, h. tanár, szaktárgyai: latin-történelem. Tanította a latint az I., a történelmet a III, V—VIII, a rk. és gk. hittant két-két osztály összevonásával az I—VIII. osztályokban 22+8=30 órában. Az I. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 3.

Haba Ferenc, rendes tanár, szaktárgyai: természetrajz—földrajz. Tanította a természetrajzot a II., IV., V., VI., a földrajzot az I—III. osztályban, heti 19 órában. Szolgálati éveinek száma: 16.

Kreiger Kornél, rendes tanár, szaktárgyai: latin-görög-német. Tanította a latint a VII., a görögöt a VII. és VIII., a németet a IV., VII. és VIII. osztályokban, heti 23 órában. A VII. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 15.

Szász József, rendes tanár, szaktárgyai: magyar-latin. Tanította a természetrajzot az I., a magyart, latint és gp. irodalmat az V. és VIII. osztályban, heti 23 órában. A VIII. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 14.

Szutor Zoltán, rendes tanár, szaktárgyai: latin-görög. Tanította a magyart, latint és németet a III., a görögöt az V. és VI. osztályban, heti 24 órában. A III. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 20.

Telkes Sándor, rendes tanár, igazgató-helyettes, szaktárgyai: mennyiségtan-termettan. Tanította a mennyiségtant a VI. és VIII., a természettant és bölcséleti előtant a VIII. osztályban, heti 14 órában (a VIII.-ban a mennyiségtanból egy óra többlet). Szolgálati éveinek száma: 21.

Dr. Törös Béla, rendes tanár, szaktárgyai: latin-magyar. Tanította a magyart és latint a II. és IV., a gp. irodalmat a VII. osztályban, heti 24 órában. A IV. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 6.

Úr Márton, r. tanár, szaktárgyai: magyar-latin. Tanította a magyart az I., IV., VII., a latint és gp. irodalmat a VI., a történelmet a IV. osztályban, heti 22 órában. A VI. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma. 6.

b) Beregszászban maradtak:

Schürger Ferenc igazgató, Hensch Béla, Huszár Frigyes, Nyers Károly, Schor Ernő és Zapf László rendes tanárok és Nyisztor János r. tornatanár, aki 1920. június végén jött haza orosz hadifogságból.

c) Másutt teljesítenek szolgálatot:

Fejes Zoltán, r. tanár, aki 1920. április 16-án Beregszászból eltávozott s mivel oda visszatérni nem tudott, a kunszentmiklósi ref. főgimnáziumhoz kapott beosztást.

Dr. Móczár József, r. tanár, a proletárdiktatura idejében tanügyi népbiztos volt, a románok bejövetele után internáltatott, az internálásból a cseh megszállás idején hazajött s egy pár héttel azután, 1919. dec. 20-án a cseheknek a fogadalmat letette s a beregszászi magyar tannyelvű reálgimnáziumban teljesít szolgálatot.

Zavilla Viktor, szakvizsgát tett helyettes tanár, 1920. első felében a cseheknek a fogadalmat letette s most a beregszászi reálgimnáziumban teljesít szolgálatot.

d) Hitoktatók:

Klein Béla, tanította az izraelita hittant két csoportban, heti 4 órában.

Mándy Menyhért, ref. lelkész, tanította a ref. hittant két-két osztály összevonásával, heti 8 órában.

III. Tanulmányi és fegyelmi állapot.

Az oktatásra és nevelésre három havi idő állott rendelkezésünkre. Nem voltak szemléltető eszközeink, csak annyi, mennyit az eléggé jól felszerelt községi elemi iskola nyújthatott. Úgy az idő rövidségét, mint az oktatási segédeszközöket igyekeztünk hazafias

büzséggel pótolni. Tanuló ifjúságunk olyan szorgalmas volt, mint talán soha. A köteleességteljesítésben példászerűen viselkedett a nyolcadik osztály és -- hála Istennek -- most a jó példa is ragadós volt. Pedig a tanulók háromnegyed részének, akik kaszárnyaszerűen a tantermekben és a szövőgyár raktárhelyiségében laktak, tanulószobájuk az Isten szabad ege alatt. Hogy mi szülte tanulóinkban ezt a szokatlan munkakedvet, nagy kérdés. Az-e, hogy folyton tanáraik szeme előtt voltak? az-e, hogy most őket semmi más, mint a szorosán vett iskolai munka, nem kötötte le, nem tudom. Bizonyára ezeknek is részük van benne. Én azonban azt hiszem, hogy a legfőbb oka a mi különleges helyzetünkben rejlik. A tanári kar minden tagja menekült; a vizsgálatot tett 229 tanuló közül 179 megszállt területre való. A tanulóknak áldozatot kellett hoznia, hogy tanulhasson; át kellett szöknie a demarkációs vonalon, erdőn, mezőn, ingoványon bújkálnia, hogy elkerülhesse az ellenséges határőrök figyelmét. Ilyen tanulókkal könnyű volt megértetni, hogy hazánk jelen súlyos helyzetében a fokozottabb köteleességteljesítés az első feladat; *hiszen ha nem tanul, minden áldozata csak üres virtuskodás volt.* Vajha, tanulóinkban ezt a munkakedvet továbbra is fenn tudnók tartani!

A tanulmányi eredmény ennek következtében jó volt. Nem jelenti ez azt, hogy a tanulók tudása elérte a békebeli mértéket; öt évi háborús tanítás hiányait egy három havi kurzus nem pótolhatja. A tanári karnak azonban méltányolnia kellett a kifejtett munkát, mert első sorban a kifejtett munka az, ami nemzetünk fiatal virágát hasznos gyümölcsévé érleli.

A tanulók erkölcsi magaviselete ellen komolyabb kifogás nem volt; nem tapasztaltuk azokat a károkat, melyeket másutt a kommunizmus mérge az ifjúságban létrehozott. Ennek egyszerű oka az, hogy a proletárdiktatura alatt szereplő tanulók közül egy sem jött ki Tarpára. Igazgatói vagy tanárkari megrovásban egy tanuló sem részesült. Magaviseletből kevésbé szabályszerű érdemjegyet egy tanuló sem kapott.

A vallásos érzés ápolására különös gondunk volt. A tanulók a vásár- és ünnepnap isteni tiszteleteken testületileg vettek részt. A róm. és gör. kath. tanulók a több mint 4 km. távolban levő Márok községbe mentek szent misét hallgatni; a kurzus tartama alatt háromszor gyóntak és áldoztak. A ref. tanulók egy ízben voltak az Ur asztalánál.

IV.

A tanulók névsora és általános előmenetele.

I. OSZTÁLY:

Nyilvános tanulók: Kellényi Elemér egys, Klein Ármín egys, Kovács Lajos jó, Kubovich Árpád egys, Melegh István latin, Péterfi Elek egys, Rácz Zoltán latin, Salamon Sándor egys, Sándor János ismétél, Sepsy András egys, Simon Sándor jeles, Szaplóczay András egys, Szarka György egys, Toldi Gergely ismétél, Toldi János jó, Várady Kálmán jó.

Magántanulók: Berger Artur ismétél, Csabay Ilona egys, Finta Béla egys, Haklik Ferenc jó, Kulcsár Dezső egys, Ottmayer Ferenc jó, Rapaport Herman ismétél, Smer Ferenc egys.

Összesen: 24.

II. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Balogh Ignác jeles, Bársony Imre egys, Debreczeni József jó, Fábíán Árpád egys, Fái Gyula egys, Klein Gyula egys, Kohn Béla jeles, László Ferenc egys, Neuvelt Gyula egys, Rácz Tamás jó, Simon István egys, Tóth József egys.

Magántanulók: Bálintfy István jeles, Benyovszky Pál jó, Ehrenfeld László jó, Földes Bertalan egys, Fuchs László jó, Korach Gyula egys, Kulcsár Ferenc egys, Mester István jó, Taub László egys. Összesen: 21.

III. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Balogh Gyula jó, Baróthy György egys, Buzinkay Sándor egys, Elek Miklós egys, Farkas Boldizsár egys, Gáspár János jó, Halász Endre egys, Hegyi Sándor jeles, Homoki Zoltán jó, Kallós István számtan, mértan, Kalós Péter latin, Kertész Bertalan egys, Kiss József egys, Kohn József jó, Koncz László egys, Kosztyó Antal jó, Laczy Pál számtan, Péterfi Ármín jó, Simon Pál egys, Sipos József jeles, Szabó Gábor jó, Szabó Zoltán német, számtan, Szeles György egys, Székely Lajos egys, Winkler Sándor egys.

Magántanulók: Bakó Barna jó, Mezey Sándor egys, Neuvelt Pál számtan, Némethy József jó, Nuszbeck Mária egys, Schwartz Miklós egys, Weisz Imre jó, Weiszberger Lajos mértan.

Összesen: 33.

IV. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Blau Ignác egs, Cseh Sándor kim., Fuchs Vilmos egs, Gál Menyhért egs. Goldberger Sándor kim., Grünfeld József egs, Gyüre Sándor egs, Hasskó László jó, Kálmán Ferenc egs, Katz Sándor kim., Kertész Bertalan jeles, Kiss Tivadar egs, Kiss Zoltán egs, Klein Sándor egs, Kulcsár László egs, Löfkovics Mihály egs, Ludeser Béla egs, Mándy Lajos egs, Meisels Imre jó, Mermelstein Gyula egs, Mezei Jenő egs, Méhes István jeles, Moldován Miklós jó, Neuvelt Géza jó, Cs. Orosz Antal egs, Simon András jó, Simon Endre Károly jó, Smer Géza egs, Szabó Albert jó, Szarka Gyula jeles, Tariska Ferenc jó, Toldi Kálmán jó, Tóth Ferenc egs, Weiszhausz Jenő egs.

Magántanulók: Balogh Béla jó, Haklik János egs. Weisz Imre magyar. Összesen : 37.

V. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Benjámín Ferenc egs, Borsy Lajos jeles, Dercsenyi Géza ismétél, Engel Gyula egs, Fái Miklós jó, Fái Zoltán egs, Gáthy Lajos egs, Gulácsy Iván jeles, Halmos Béla jó, Hasskó Sándor jó, Iván József egs, Joó Alpár magyar, latin, Keresztury Gyula latin, számtan, Kluknovszky Aladár jeles, Koncz Gyula jó, Kovács Béla jó, Krcselics László jeles, Lánczy Ferenc jeles, Preznánszky Lajos jó, Rác Béla egs, Reichard Sándor egs, Tóth Zsigmond egs, Traply Béla egs. Ujhelyi László jeles, Weinberger Herman egs, Zelekovics Jenő egs.

Magántanulók: Csörghe István jó, ifj. Klein Vilmos egs, Mermelstein Márton ismétél, Sándor András egs. Összesen : 30.

VI. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Adler Sándor jó, Árvay Kálmán jó, Berner Lipót egs, Debreczeni Sándor számtan, Fekete Béla egs, Gancz Salamon kim., Görömbey Sándor egs, Gulácsy Ferenc egs, Jászay Béla kim., Kertész Gábor jó, Klein Lajos egs, Koncz Zoltán egs, Krausz Sándor jó, Kroh Béla jeles, Kubovich Géza egs, Lánczy Kálmán egs, D. Mezey Zoltán egs, L. Mezey Zoltán egs, Pfauser Béla egs, Szabó István egs, Szalka László jó, Szini Béla egs, Weisz Oszkár jeles.

Magántanulók: Benedek Juliánna egs, Blau Erzsébet latin, Frischman Margit egs, Hajek Margit egs, Halmos Gizella jeles,

Nagy Olga egs, Mascsekievics Gyula latin, számtan. Fancsik Béla vizsgálatlan. Összesen ; 31.

VII. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Beregszászy Tamás latin, számtan, Bodnár György egs, Debreczeni József egs, Friedmann Zoltán jeles, Gacsályi Zoltán egs, Gulyás Karoly számtan, Haluska István számtan, Klein Béla számtan, Klein Miksa egs, Lánczy Gyula egs, Ludeser István egs, Markovics Adolf egs, Matics Alajos egs, Mermelstein Miklós egs, Cs. Orosz György egs, Pálffy Béla jó, Petneházy Gyula egs, Reil József jó, Scholcz Ede jó, Schwartz Henrik kim., Sütő Dezső egs, Szarka Jenő jó, Telkes Béla jeles, Tóth József jó, Weisz Sándor magyar.

Magántanulók: Kubovich Ilona számtan, Luby Gyula számtan, Petreczky Jolán jó, Presznánszky Berta jó. Összesen ; 29.

VIII. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Bacsár István egs, Csatáry Elemér egs, Fazekas István jó, Fekete Gábor egs, Gerzsenyi István egs, Gulácsy Pál jó, Haklik József jó, Horváth György jó, Kulcsár Lajos jó, Lánczy István egs, Mermelstein Lajos egs, Nyiszli Sándor jó, Orosz B. Sándor egs, Platz Károly egs, Popovics Pál egs, Preznánszky András jeles, Roskovenszky Sándor egs, Rottenstein Artur egs, Stéfán Nándor jeles, Szabó István egs, Székely Sándor jeles, Szűk I. Ferenc egs, Weinstock Ernő egs, Wladimir Aladár egs.

Magántanulók: Bálintfy Jenő jó, Friedmann Margit jó, Hegedüs Ilona egs, Hegedüs Irén egs, Joó Delia jó, Kanyó Károly egs, Kálmán Rózsika jó. Összesen : 31.

V.

Érettségi vizsgálat.

A szóbeli érettségi vizsgálatok augusztus 17, 18. és 19. napjain folytak le Ady Lajosnak, a debreceni tankerületi kir. főigazgatójának elnöklete alatt a következő eredménnyel.

Jelesen érettek: Bálintfy Jenő, Fazekas István, Preznánszky András, Stéfán Nándor, Székely Sándor, Weinberger Blanka ; összesen : 6.

Jól érettek; Fekete Gábor, Friedmann Margit, Gulácsy Pál, Haklik József, Hegedüs Irén, Horváth György, Joó Delia, Kulcsár Lajos, Kálmán Róza ; összesen : 9.

Érettek : Bacsár István, Csatáry Elemér, Gerzsenyi István, Hegedüs Ilona, Kányó Károly, Lánczy István, Mermelstein Lajos, Nyiszli Sándor, Orosz Bertalan Sándor, Roskovenszky Sándor, Szűk István Ferenc, Weinstock Ernő, Wladimir Aladár, összesen: 13. Egy tárgyból két hó mulva teendő javító vizsgálatra utasítottak: Platz Károly, Popovits Pál, Rottenstein Artur. Az írásbeli vizsgálat alapján ismétlésre utasított egy: Szabó István.

VI.

Statisztikai kimutatás.

A tanulók száma. Az év folyamán felvétellett 189 nyilvános és 48 magántanuló, összesen 237. A nyilvános tanulók közül önként kimaradt 7, magántanuló lett 3; egy magántanuló, akit a csehek elfogtak és ellene kémkedés és hazaárulás miatt eljárást indítottak, vizsgálatlan maradt. Vizsgálatot tett 179 nyilvános és 50 magántanuló, összesen 229. Ezek osztályonként a következőképen oszlottak meg: I: $16+8=24$, II: $12+9=21$, III: $25+8=33$, IV: $31+3=34$, V: $26+4=30$, VI: $21+7=28$, VII: $24+4=28$, VIII: $24+7=31$.

A tanulók vallása. Róm. kath. 49, gör. kath. 14, ref. 94, ág. h. ev. 1, izr. 71.

A tanulók anyanyelve. Valamennyi magyar.

A tanulók nyelvismerete. Csak magyarul beszél 214, más nyelven is beszél 15 és pedig németül 13, ruthénul 2.

A tanulók szüleinek lakóhelye. Ha a megszállt területet is Magyarországnak vesszük, valamennyi tanulónk magyar honos volt; a 229 vizsgálatot tett tanuló közül azonban 179 megszállt területre való. A szülők lakóhelye szerint helybeli (a beregszásziakat vettük azoknak) volt 122, megyebeli 87, más megyebeli 20.

A tanulók szüleinek foglalkozása. Nagybirtokos 3, középbirtokos 20, kisbirtokos 32, gazdasági tisztviselő 8, egyéb gazdasági személyzet 1, nagyiparos 2, kisiparos 20, nagykereskedő 3, kiskereskedő 14, kereskedelmi tisztviselő 2, kereskedelmi segédszemélyzet 3, köztisztviselő 49, pap, tanár, tanító 23, másféle értelmiség 18, közhivatali altiszt 3, katona 2, napszámos 1, tőkés 3, nyugdíjas tisztviselő 12, nyugdíjas altiszt 1.

A tanulók kora. Volt 9 éves 1, 10 éves 15, 11 éves 18, 12 éves 37, 13 éves 24, 14 éves 29, 15 éves 33, 16 éves 28, 17 éves 21, 18 éves 16, 19 éves 5, 20 éves 2.

Egészségi állapot. Könnyű betegségi eset volt 132, súlyos, de nem fertőző 5.

A tanulók mulasztása. Egy órát sem mulasztott 61, csak igazoltan mulasztott 114, igazolatlanul is mulasztott 4. Az igazoltan mulasztott órák száma 1462, az igazolatlanoké 5.

A tanulók előmenetele. Minden tárgyból jeles 24 (10·5 %), jó 59 (25·8 %), elégséges 119 (52 %), egy tárgyból elégtelen 15, (6·6 %), kettőből 6 (2·6 %), többől 6 (2·6 %); összesen bukott 27 tanuló, ami a létszám 11·8 %-a.

A tanulók magaviselete. Jó osztályzatot kapott 170 (95 %), szabályszerűt 9 (5 %) tanuló; rosszabbat egy sem. Harmadfoku büntetésnél nagyobbat egy tanuló sem kapott.

VII.

A tanulók elhelyezése, ellátása és segélyezése

A mi menekült iskolánknak nem csak az oktatás kérdését kellett megoldania, hanem a tanulók elhelyezésének és ellátásának kérdését is. Ennek megoldásában nagy segítségünkre volt dr. Gulácsy István, Beregvármegye alispánja, kinek ezen közhasznú működéseért a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr elismerését és köszönetét fejezte ki.

Tarpa nagyközség közönsége gazdálkodással foglalkozik; náluk a tanuló szállást még kaphat, de ellátást nehezen. Foglalkozása odaköti a mezőhöz, a kis szállóhegyéhez. Minden épkéz-láb ember kora reggeltől késő estig a munkája után lát, nem marad otthon senki, aki a deáknak főzne. Ezért konviktusról kellett gondoskodni.

A konviktusi konyha és ebédlő helyiségét a község bocsátotta rendelkezésünkre, ugyanő állítottatott fel egy hatalmas tűzhelyet, melyen 138 ember részére is kellett főzni egyszerű ebédet.

Az ebédlőnk berendezése egyszerű volt. Három hosszú, kecskelábakon nyugvó asztal, mellette hosszú lócák; minden diákok gyártmánya. A kecskelábak anyagát adta Rácz József, a község

egyik legtekintélyesebb és legderekabb polgára, a szükséges deszkaanyagot kölcsönözte a helybeli szövőgyár. A konyha-berendezés egy részét beszereztük, más részét kölcsön kértük.

A legnagyobb gondot okozta a szükséges élelmiszer megszerzése. A felszabadult területről jövő szegényebb tanulót elköteleztük, hogy legalább annyi enivalót szolgáltasson be, amennyit maga elfogyaszt; a tehetősebbektől igyekeztünk többet beszédni, hogy a megszállott diáktestvéreiknek is jusson valami

A konviktus költségeinek fedezésére és élelmiszerral való ellátására azonban legbőségebb forrás volt a dr. Gulácsy István által kezdeményezett gyűjtés. A gyűjtés eredménye 17937 K készpénz, és nagy mennyiségű élelmiszer: 28 kg. zsír, 15 kg szalonna, 636 kg. kenyérmag és liszt, körülbelül 100 kg. gömölye (heti részletekben), vagy 30 q burgonya és sok bab stb. Ez az adakozás tette lehetővé, hogy egy tanuló napi ellátása nem került 6 K készpénzbe; pedig kapott reggelire 2 dl. tejet és egy darab kenyeret, ebédre két, vacsorára egy tál ételt. Épen ezért úgy a tanári kar, mint a tanuló ifjuság nevében igazgató-helyettes az évzáró ünnepélyen előszóval hálás köszönetet mondott mindazoknak, akik adományaikkal, a gyűjtésben való munkásságukkal a konviktus létesítéséhez és fentartásához hozzájárultak. A hazafias áldozatkészség példáiul hadd álljanak itt azok nevei, akik ebből nagyobb mértékben vették ki részüket.

1000—1000 K-t adományoztak; Czeiner Nándor, daróczi földbirtokos, dr. Gulácsy István, alispán, id. gróf Lónyay Gábor, nagylónyai földbirtokos, Reichard Jenő, beregszászi gyógyszerész, és id. Weisz Ferenc, beregszászi földbirtokos; 500 K-t adott a vásárosnaményi takarékpénztár és Braun Andor, vásárosnaményi földbirtokos, 1000 K vagy még nagyobb értékű természetbeni adománnyal járultak a konviktus fentartásához: dr. Tomcsányi Vilmos Pál, igazságügyminiszter, Gulácsy Dezső és Szarka Gyula, gulácsi földbirtosok, Baróthy József, fehérgyarmati gazdasági főintéző, Neupauer Miklós és dr. Gulácsy Pál, mároki, Köcsey István, csarodai földbirtokosok, Hegyi Zsigmond, tákosi birtokos és bérlő, Rácz József, tarpai földbirtokos és a Reismann testvérek, tarpai fakeskedő cég (5 öl tüzifa.)

Hálás köszönet illeti nem csak a nemes szívű adakozókat, hanem mindazokat is, akik a gyűjtést irányították és végezték annak

nem mindig kellemes munkáját: így Beregvármegye vezetőségét, lelkeskedő papságát, Szentpétery Endre, kir. tanfelügyelőt és a vármegye tanítói és jegyzői karát.

A konviktusi teendők ellátásában az egész tanári testület részt vett; legtöbbet dolgozott Besse Gyula, aki az anyagraktárt kezelte és dr. Deák János, aki a tanulók által beszoigáltatandó járandóságokról vezette a nyilvántartást és még a hálótermekre is felügyelt.

A konviktus bevételei:

Adományokból	K 17937·60
Konviktusi díjból	K 56280·—
Anyag megváltásból	K 2705·—
Tanárok kosztipénzéből	K 3825·—
Összesen	K 80747·60

A konviktus kiadásai:

Felszerelésre	K 1554·—
Favágás	K 296·—
Tisztogatás	K 625·—
Személyzet	K 2650·—
Élelmi szerre	K 57686·—
Visszafizetés	K 250·—
Összesen	K 63061·—

Eszerint a konviktus vagyona a tanév végén 17686 K 60 f.

A konviktusban 115 tanuló étkezett, ezek között ingyenes volt 8, havi 50—200 K-t fizetett 46, 200—500 K-t fizetett 22 és 600 K-t 39 tanuló. Megjegyzendő, hogy a tanulók a havi tartásdíj javarészét természetben és nem pénzben fizették.

I. Az 1920-21. tanév története.

„Elmult az aratás, elmult a nyár és mi még sem szabadulunk meg”, *) nem jutottunk vissza Beregszászba, itt maradtunk Tarpán, abban a reményben, hogy az igazság hamarosan győzni fog. Ez a reménység adott erőt tanérnak, tanulónak a második számkötésbe töltött tanév nem kisebb terheinek, nem kisebb nélkülözéseinek elviselésére.

Változások a tanári testületben. Az iskolai év folyamán intézetünkhöz becsztattak: Bánszky Tamás és Nagy Balázs h. tanárok, továbbá Révfy Zoltán, a szabadkai városi főgimn. menekült r. tanára, Mirdjárt a tanév elején szolgálatra jelentkezett Hensch Béla, r. tanár, aki a múlt évben még Beregszászban tartózkodott. Az intézet kötelékébe visszatért Fejes Zoltán, r. tanár is, aki a proletárdiktatúra kitörése óta a kunszentmiklósi ref. főgimn.-nál teljesített szolgálatot.

A tanév folyamán az intézethez beosztattak, de állásukat el sem foglaltak: Bencsik József, verseczi áll. főrealiskolai menekült tanár, Hidvéghy Sándor, r. tanár és Gulovits Tivadar, ungvári menekült tanár.

Az intézetünkből eltávozott: Nyisztor János, r. tornatanár, a budapesti IX. kerületi áll. főgimn.-hoz, Nyers Károly, r. tanár, a budapesti VI. kerületi főrealhoz; nevezettek Tarpán szolgálatot nem teljesítettek. Állásáról lemondott és tábori lelkész lett dr. Deák János, h. tanár.

Változás állott be a hitoktatói karban is, Dr. Deák János távozása után a román és gör. kath. tanulók hitoktatója Miller János, mároki piébános lett; az izraelitáké pedig Klein Béla helyett Klein Móritz.

Az intézet a tanév folyamán dr. Kiss Lajos személyében agilis iskolaorvost és egészségtan tanárt kapott. Betegségére való hivatkozással 1921. április 1-től szabadságon van Haba Ferenc, r. tanár, április 6-ától kezdve pedig Nagy Balázs, helyettes tanár.

*) Jerén iás próféta könyve 8. rész, 20. vers.

Az iskolai év megnyitása és bezárása. A tanári testület alakuló ülése és a felvételi vizsgálatok aug. hó végén voltak. A beiratásokat szept. 1., 2. és 3. napjain tartottuk, 4-én volt a Veni Sancte és a tanév ünnepélyes megnyitása. A rendes tanítást 6-án kezdtük meg s ez tartott egészen október végeig. Nov. 1-vel kezdetét vette a téli szünet, mely március végén fejeződött be. A tavaszi tanítás április 1-én kezdődött és a felsőbb hatóság rendelkezése értelmében július 16-ig tartott. A VIII. oszt. tanulók évvégi vizsgálatai június hó 30-án és július első 4 napjain, a többi osztályokban az évvégi összefoglalások és magánvizsgálatok július 18-23. napjain folytak le. Az iskolai évet bezáró ünnepélyt július 24-én tartottuk meg a ref. templomban.

Az intézet új tankerületi beosztása. Hivatalos látogatások. A VKM. okt. havában intézetünket a Miskolczra menekült kassai tankerületből a debreczeni tankerületbe osztotta be s így meg kellett válnunk régi, szeretett vezérünkötől, dr. Máty Engelberttől. El sem tudtunk búcsuzni tőle, bár az ősz folyamán többször szeretne volna meglátogatni menekült iskoláját, mely most is híven őrzi és követi az értelmi és főképen az erkölcsi nevelésre vonatkozó utasításait. De nem is akarunk búcsuzni, mert rendületlenül hiszünk a beregszászi viszontlátásban. Intézetünket új főigazgatónk, Ady Lajos, május 24. és 25. napjain látogatta meg. A hivatalos látogatás befejeztével tartott értekezleten a legmelegebb elismerését fejezte ki a tanári kar azon hazafias munkájáért, melyet itt, primitív körülmények között, minden segédeszköz nélkül, minden kulturigényről lemondva a magyar kultúra érdekében kifejtett. Ezen nyilatkozatával egyszerre megnyerte a tanári kar bizalmát és szeretetét. A főigazgatóval együtt meglátogatta intézetünket dr. Viszota Gyula, a középiskolai ügyosztály főnöke is.

Ugyanekkor megbeszélés tárgyát képezte az intézet jövő tanévbéli alkalmasabb elhelyezése is. E célból átmentünk Fehérgyarmatra, megnézni az iskola elhelyezésére kiszemelt épületet.

Tanulmányi, fegyelmi és egészségi állapot. Az idei tanévben a tanítás már csaknem hat hónapig tartott: két annyi ideig, mint a múlt tanévben. A tanítói és nevelői munkát nagyon megnehezítette az, hogy a tanári kar nem volt állandó. Az őszi tanítás befejeztével megvált az intézettől dr. Deák János, a tavaszi tanítás megkezdése előtt szabadságra ment Haba Ferenc, április

6-án megbetegedett Nagy Balás úgy, hogy áprilistól kezdve az intézetnek nem volt sem történelem, sem földrajz, sem természetrajz, sem tornatanára. A megmaradt 12 tanárnak kellett végeznie az egész munkát.

A tanulóink szorgalma nem volt olyan mintaszerű, mint a múlt tanévben. Sok volt az idegen intézetből jött tanuló és nem volt elég kötelességtudó a vezető osztály, a nyolcadik. Meg is lett az eredménye.

Ennek megfelelőleg a tanulmányi eredmény hanyatlott, de azért még mindig jónak mondható, mert csak a létszám 20 %-a bukott meg.

A tanulók magaviselete ellen csak egy esetben volt súlyosabb kifogás, mindjárt a tanév elején; ez megkapta a megérdemelt szigorú büntetést (igazgatói megrovást), ami aztán megteremtette a maga jó gyümölcsét.

A valláserkölcsei nevelésre különös gondot fordítottunk. A tanulók vasár- és ünnepnapokon felekezeteik szerint részt vettek az isteni tiszteleteken. A római és görög katolikus tanulók a több mint 5 km. távolban levő Márok községbe mentek szent misét hallgatni. Az év folyamán háromszor gyóntak és járultak a szent áldozáshoz.

A tanulók egészségi állapota dacára a primitív elhelyezési és szállás viszonyoknak, jónak mondható. Úgy látszik, igen sokat pótol a jó, falusi levegő. Fájdalommal kell itt megemlékeznünk egy tehetséges tanítványunknak, az V. osztályos Simon Endre Károly gyászos elhunytáról. Nagy meleg volt; osztályfőnöke tiltó szavát legyőzte a fürödni-vágy. Beleugrott egy Gulács melletti kubik gödörbe, ahonnan már csak holttestét halásziuk ki. Emlékét intő példaképen kegyelettel őrizzük.

Ünnepélyek. A szokásos évmegnyitó és évzáró ünnepélyeken kívül még két iskolai ünnepélyt tartottunk; egyet október végén a háborúban elesett hősök emlékére, egyet július 10-én a tornaverseny keretében a Magyar Jövő javára.

Ha valamikor fontosak voltak az iskolai ünnepélyek, akkor most százsorosan azok, mert ezek az ünnepélyek most nemcsak arra adnak alkalmat, hogy tanulóink lelkében lánggra lobbantsuk a tettekben nyilvánuló, önzetlen hazaszeretetet, hanem arra is, hogy az ünnepélyen esetleg résztvevő nagyközönségből igyekezzünk

kürtani azt a sivár önzést, melyet bele oltott a hosszú háború, neutralizálni azt a gyilkos mérget, mellyel a radikálizmus és internacionálizmus hívei a pacifizmus és humanizmus leple alatt az emberek lelkét megmételezték.

Jótékonyosság. Szorgalmas és jó előmenetelű tanulóink jutalmazására a jelen tanévben is csak a magántanulók javítóvizsgálatából befolyt és a Simon Endre Károly ravatalára gyűjtött koszorúpénzből fenmaradt 371 K 50 f állott rendelkezésünkre. Ebből kapott 100 K-t Krccselics László, VI. o. tanuló «Magyarország területi integritása» című lelkes hangú dolgozatáért; 50-50 K jutalomban részesültek: Árvay Kálmán VII. o., Jäger László és Erdélyi Ferenc V. o., Kulcsár Ferenc III. o. és Fátyol Zoltán II. o. tanulók, 21 K 50 f-t kapott Zahey Sándor I. o. tanuló. A házitornaverseny győtesének jutalmazására és a Magyar Jövő javára önkéntes adománykóból befolyt 1685 K; ebből a költségek fedezésére fordítottunk 250 K-t, a tanulók jutalmazására 1150 K-t, a „Magyar Jövő“ javára elküldtünk 285 K-t.

Az intézetben a hazafias és emberbaráti célokra rendezett gyűjtés eredménye: a József kir. herceg Szanatórium egyesületnek és a Vakokat gyámolító országos egyesületnek küldtünk 218-218 K-t; a Honvédelmi alapra begyűlt 661 K 20 f.

II. A tanári testület működési köre.

Bánszky Tamás, h. tanár, szaktárgyai: rajzoló mértan és művészeti rajz. Tanította a rajzoló mértant az I—IV, a gp. rajzot az V—VIII. osztályokban és az I—II. osztályokban összevontan a tornát heti 20 órában. Értekezleti jegyző. Szolgálati éveinek száma: 1.

Bellus Károly, r. tanár, szaktárgyai: mennyiségtan-természetan. Tanította a mennyiségtant a II, IV, VI, VIII, a természetrajzot az V, VI. osztályokban, heti 19 órában. A II. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma: 16.

Besse Gyula, h. tanár, szaktárgyai: mennyiségtan-természetan. Tanította a mennyiségtant az I, III, V, a természetrajzot a IV, a fizikát és filozófiát a VIII. és a tornát összevonna a VII-VIII. osztályban, heti 22 órában. Szolgálati éveinek száma: 2.

Dr. Deák János, h. tanár, csak 1920. okt. végeig teljesített szolgálatot.

Fejes Zoltán, r. tanár, szaktárgyai: latin-görög. Tanította a földrajzot és a szépirást az I., a latint, történelmet és földrajzot a III., a görögöt a VII. osztályban, heti 21 órában. A III. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 7.

Haba Ferenc, r. tanár, 1921. április 1-től szabadságon.

Hensch Béla, r. tanár, szaktárgyai: latin-német. Tanította a németet a III—VII, a gp. irodalmat és társadalmi ismereteket a VIII. osztályban, heti 20 órában. Szolgálati éveinek száma: 22.

Kreiger Kornél, rendes tanár, szaktárgyai: latin-görög-német. Tanította a természetrajzot a II., a görögöt az V. és VIII., a latint és németet a VIII. osztályban, heti 18 órában. A VIII. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 16.

Nagy Balás, h. tanár. 1921. április 6-16-ól kezdve betegség miatt nem teljesít szolgálatot.

Révfy Zoltán, Szabadkáról menekült r. tanár, szaktárgyai: latin-magyar. Tanította a magyart az I., IV., a latint és természetrajzot az I. osztályban, heti 17 órában. Az I. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 22.

Szász József, rendes tanár, szaktárgyai: latin-magyar. Tanította a magyart és szépirást a II., a magyart, latint, történelmet és gp. irodalmat a VI. osztályban, heti 20 órában. A VI. osztály főnöke. Tandíjkezelő. Szolgálati éveinek száma: 15.

Szűtor Zoltán, rendes tanár, szaktárgyai: latin-görög. Tanította a latint a II. és IV., a görögöt a VI., a történelmet a VII. osztályban, heti 20 órában. A IV. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 21.

Telkes Sándor, rendes tanár, igazgató-helyettes, szaktárgyai: mennyiségtan-teremtészet. Tanította a mennyiségtant és természetant a VII., a történelmet a VIII. osztályban. Szolgálati éveinek száma: 22.

Dr. Törös Béla, r. tanár, szaktárgyai: latin-magyar. Tanította a földrajzot a II., a magyart a III., a latint és történelmet az V, a tornát két-két osztály összevonásával a III—VI. osztályban, heti 23 órában. Az V. oszt. főnöke. Szolgálati éveinek száma: 8.

Úr Márton, r. tanár, szaktárgyai: latin-magyar. Tanította a történelmet a IV., a gp. irodalmat az V. és VII., a latint a VII., a magyart a VII. és VIII. osztályban, heti 20 órában. A VII. osztály főnöke. Szolgálati éveinek száma: 7.

Gacsályi László, el. isk. igazgató-tanító, tanította az I. és II. osztályban az éneket, heti 2 órában.

Dr. Kiss Lajos, iskolaorvos, tanította az egészségtant a VII. osztályban, heti 2 órában.

b) **Hitoktatók.**

Klein Mórítz tanította az izraelita hittant két csoportban, heti 4 órában.

Mándy Menyhért, ref. lelkész, tanította a rei. hittant két-két osztály összevonásával heti 8 órában.

Miller János, r. k. plébános, tanította a r. k. és g. k. hittant két csoportban heti 2 órában.

III. A tanulók névsora és általános előmenetele.

Az általános előmenetel a tanuló neve után van jelezve. Jeles előmenelű az, akinek legfeljebb egy jó osztályzata van, jó az, akinek legfeljebb egy elégséges osztályzata van; egs = elégséges. A tárgy megnevezése az illető tárgyból való elégtelen osztályzatot jelenti. Ismétél = több tárgyból bukott. Kim. = kimaradt.

I. OSZTÁLY:

Nyilvános tanulók: Barabás Béla kim., Biró László egs, Csabai Tibor jeles, Cserepes Elek ismétél, Dörfler János jó, Ehrenfeld Sándor földrajz, rajzoló mértan, Ficze Gusztáv jeles, Izrael Ernő jó, Kálydi Gusztáv ism. egs, Kiss Lajos földrajz, Kiss László egs, Klein Sándor egs, Kulcsár Béla kim., Matics Ernő egs, Méhész István jó, Pálfi Zoltán kim., Sándor János ism., nem ismételhet, Szanitter Béla egs, Toldi Gergely ism. földrajz, Tóth Gábor egs, Veres Béla egs, Vincze János földrajz, mennyiségtan, Zahey Sándor jó.

Magántanulók: Csatlós István egs, Duchnovszky Győző jó, György Bertalan vizsgálatlan, Hegedűs Valéria ismétél, Horthy Gyula vizsgálatlan, Halász István vizsgálatlan, Laczy István jeles, Lévy Miklós latin, rajzoló mértan, Paál Lenke jó, Papp Gabriella jó, Szigeti András egs, Tiba Sára egs. Összesen: 35.

II. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Bakó Gáspár jó, Csarnovics Gyula jeles, Fátoly Zoltán jeles, Joó Huba egs, Haklik Ferenc kim., Kalydy

Lajos jó, Kántor József jó, Klein Ármin jó, Kopperdák Tihamér jeles, Kovács Lajos jó, Kubovich Árpád egs, Kulcsár Dezső jeles, Melegh István rajzoló mértan, Rácz Zoltán latin, rajzoló mértan, Salamon Sándor ismétel, Sepsy András kim., Simon Pál jó, Toldi János jó, Várady Kálmán egs.

Magántanulók: Bakó László Géza jeles, Csabay Ilona egs, Farkas Sándor vizsgálatlan, Finta Béla Károly latin, Kubinyi László mennyiségtan, Szaploneczay Endre egs, Weisz Dezső jeles, Weisz Miklós jó. Összesen : 27.

III. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Balogh Ignác jó, Bársony Imre kim., Beregi Gábor jó, Biró Sándor latin, Christoph Pál Prigyes egs, Debreczeni József rajzoló mértan, Feldmann Andor ism. jó, Kalydi Zsigmond egs, Klein Gyula jó, Kovács József latin, Kulcsár Ferenc jeles, Rácz Tamás egs, Schwartz Bernát jó, Simon István latin, rajzoló mértan, Szabó Zoltán ism. kim., Szarka Kálmán ismétel, Tóth József egs.

Magántanulók: Benyovszky Pál vizsgálatlan, Christoph Béla ism. egs, Ehrenfeld László jeles, Gárdos László jeles, Halász Anna jó, Leövey Lenke vizsgálatlan, Osváth László ism. egs.

Összesen: 24.

IV. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Bakó László latin, Balika Endre jó, Balogh Gyula kim., Baróthy György jó, Bencsik József jeles, Christoph Béla egs, Elek Miklós jó, Farkas Boldizsár kim., Gaál Béla egs, Gáspár János egs, Halász Endre egs, Hegyi Sándor jó, Homoki Zoltán jó, Kalós Péter latin, Kézér Zoltán egs, Kiss József német, Koncz László egs, Kosztyó Antal jó, Levendula Dezső jó, Sarkady András jó, Simon Pál egs, Sipos József jeles, Szabó Gábor egs, Szilágyi László egs, Tóth József egs.

Magántanulók: Bakó Barna jeles, Laczy Pál rajzoló mértan, Mezey Sándor német. Összesen : 28.

V. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Bakó Ferenc latin, Blau Ignác egs, Buttykay Sándor jeles, Erdélyi Ferenc jó, Gál Manyért latin, német, Glatz Árpád kim., Grünfeld József egs, Haskó László ismétel, Já-

ger László jeles, Joó Szabolcs mennyiségtan, Kiss Tivadar egsg, Kiss Zoltán latin, mennyiségtan, Kovács Sándor egsg, Kulcsár László jó, Löfkovits Mihály egsg, Ludeser Béla kim., Mándy Lajos mennyiségtan, Misky Károly jó, Moldován Miklós egsg, Nagy Ferenc egsg, Orbán Elek jó, Simon András egsg, Simon Endre Károly meghalt, Szabó Albert jó, Tariska Ferenc egsg, Toldi Kálmán egsg, Tóth Ferenc egsg, Tóth Kálmán ism. egsg.

Magántanulók: Balogh Béla jó, Weiszhausz Jenő egsg.
Összesen ; 30.

VI. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Borsy Lajos jeles, Cseörge István egsg, Engel Gyula egsg, Gaál Károly egsg, Gáthy Lajos kim., Gulácsy Iván kim., Halmos Béla kim., Hasskó Sándor kim., Joó Alpár egsg, Keresztury Gyula német, Koncz Gyula jeles, Kovács Béla jó, Krccselics László jeles, Kubinyi Endre mennyiségtan, Lakatos Ernő egsg, Lánccy Ferenc jeles, Preznánszky Lajos jó, Rácz Béla kim., Sondor András kim., Tóth Zsigmond egsg, Traply Béla egsg, Ujhe-lyi László jó, Weinberger Herman kim.

Magántanulók; Benjámin Ferenc egsg, Fancsik Béla jó, Iván Ferenc egsg, Paksy Gyula jeles, Reichard Sándor egsg. Összesen : 28.

VII. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók: Adler Sándor jeles, Árvay Kálmán jó, Bakó István egsg, Beregszászi Tamás ism. kim., Berner Lipót kim., Buttykay Géza jó, Debreczeni Sándor kim., Glatz Ödön kim., Görömbey Sándor egsg, Gulácsy Ferenc jó, Koncz Zoltán kim., Kubovich Géza latin, Lánccy Kálmán latin, német, Lukovics István kim., Mezey Zoltán latin, mennyiségtan, Pfauser Béla kim., Pozdora Pál jó, Scholtz Pál jó, Szabó István egsg, Szalka László kim., Szini Béla kim.

Magántanulók; Fancsik Béla jeles, Halmos Gizella jó, Paksy Gyula jeles. Összesen : 24.

VIII. OSZTÁLY.

Nyilvános tanulók; Bodnár György latin, természettan, Debreczeni József kim., Fehérváry Ferenc egsg, Friedmann Zoltán jeles, Gacsályi András egsg, Gacsályi Zoltán egsg, Gulyás Károly kim., Haluska István kim., Katona Zoltán egsg, Lánccy Gyula természettan.

Ludeser István latin, természetten, Majoros Zoltán eg. s, Matics Alajos eg. s, Cs. Orosz György eg. s, Pály Béla kim., Petneházy Gyula eg. s, Rell József jeles, Rojkó János eg. s, Scholcz Ede eg. s, Sütő Dezső eg. s, Szarka Jenő jó, Telkes Béla jeles, Tóth József jó, Zsigárdy B. Gyula kim., Szabó István önk. ism. kim.

Magántanulók: Kubovich Ilona eg. s, Morvay Kázmér eg. s, Petreczky Jolán jeles, Presznánszky Berta jó. Összesen : 29.

IV. Érettségi vizsgálat.

Az írásbeli érettségi vizsgálatok július 5., 6., 7., a szóbeliek pedig július 13. és 14. napjain folytak le Ady Lajos, debreceni tankerületi kir. főgazgató elnökle alatt a következő eredménnyel :

Jelesen érett: Friedmann Zoltán, Petreczky Jolán, Rell József és Telkes Béla, összesen : 4.

Jól érett: Preznánszky Berta, Szarka Jenő és Tóth József, összesen : 3.

Érett: Fehérváry Ferenc, Kubovich Ilona, Majoros Rezső, Morvay Kázmér, Petneházy Gyula, Sütő Dezső, Szabó István ism. Összesen : 7.

Javító vizsgálatra utasított: Gacsályi András magyar, Kationa Zoltán magyar, Majoros Zoltán latin, Cs. Orosz György menyiségtan, Rojkó János fizika és Scholtz Ede magyar.

A vizsgálat ismétlésére utasított Gacsályi Zoltán,

Sikeres javító vizsgálatot tett Popovits Pál.

V. Statisztikai kimutatás.

A tanulók száma. Az év folyamán felvétetett 182 nyilvános és 43 magántanuló, összesen 225. A nyilvános tanulók közül az év folyamán önként kimaradt 33, baleset következtében meghalt 1, magántanuló lett 1; vizsgálatlan maradt 6 magántanuló. Vizsgálatot tett 147 nyilvános és 38 magántanuló, összesen 185. Ezek osztályonként a következőképen oszlanak meg: I: 20+9=29, II: 17+7=24, III: 15+5=20, IV: 23+3=26, V: 25+2=27, VI: 16+5=21, VII: 12+3=15, VIII: 19+4=23.

A tanulók vallása. Róm. kath. 52, gör. kath. 6, ref. 101, ág. h. ev. 3, izr. 23.

A *tanulók anyanyelve*. Valamennyi magyar.

A *tanulók nyelvismerete*: Csak magyarul beszél 174, más nyelven is beszél 11 és pedig németül 10, ruthénul 1, egyéb nyelven 4.

A *tanulók szüleinek lakóhelye*. Ha a megszállt területről jött tanulót is magyar honosnak vesszük, akkor valamennyi tanulónk magyar honos volt. A szülők lakóhelye szerint helybeli (tarpai) 22, megyebeli: 88, más megyebeli 75.

A *tanulók szüleinek foglalkozása*. Nagybirtokos 2, középbirtokos 18, kisbirtokos 34, egyéb őstermelő 1, gazdasági tisztviselő 8, kisiparos 12, kiskereskedő 9, kereskedelmi tisztviselő 3, kereskedelmi segédzemélyzet 4, köztisztviselő 29, pap, tanár, tanító 29, másféle értelmiség 9, közhivatali altiszt 5, katonatiszt 1, katona altiszt 3, tőkés, háztulajonos 1, nyugdíjas 10, magánzó 7.

A *tanulók kora*. 10 éves volt 14, 11 éves 15, 12 éves 19, 13 éves 33, 14 éves 22, 15 éves 20, 16 éves 23, 17 éves 27, 18 éves 5, 19 éves 4, 20 éves 2, 21 éves 1.

A *tanulók viselete*. Dicséretes: 131 (89·1 %), megfelelő: 16 (10·9 %). Igazgatói megrovásban részesült 1 tanuló.

A *tanulók előmenetele*, Jeles: 29 (15·7 %), jó: 48 (25·9 %), elégséges: 71 (38·4 %), egyből bukott: 20 (10·8 %), kettőből: 11 (5·9 %), többől: 6 (3·3 %); összesen bukott: 37 (20 %).

A *tanulók egészségi állapota és mulasztása*, Könnyű betegségi eset volt 257, súlyos 14, fertőző 2. Egy órát sem mulasztott 22, csak igazoltan mulasztott 121, igazolatlanul is mulasztott 7 tanuló. Az igazoltan mulasztott órák száma: 3151, az igazolatlanoké: 21.

VI. A tanulók elhelyezése, ellátása és segítése.

Tanulóink elhelyezése a tavaszi tanítás megkezdésekor nehéz feladattá lett, a helybeli szövőgyár a raktárhelyiséget nem hocsátotta rendelkezésünkre. Mivel a tantermeket egészségi szempontból nem akartuk szalmazsákokkal túltölteni, a tehetősebb szülőket elköteleztük, hogy gyermekeik részére a községben béreljenek lakást.

A tanulók ellátása a múlt évi keretekben történt. Ugyanannyi volt a tanulók ellátási díja. Ezt lehetővé tette egyrészt a múlt évi pénzmaradvány, másrészt meg az, hogy dr. Gulácsy István, Beregvármegye alispánja, az idén is gyűjtést rendezett a konviktus részére.

A gyűjtés eredménye : 7667 K készpénz, 64 kg. liszt, 9 véka bab, 10 q burgonya, 60 kg. lekvár és aszalt szilva, 6 kg. zsír, egy drb. 12 kg-os nyúzott bárány, egy drb. 40 kg-os sertés feldolgozott állapotban. Fogadják a nemes szívű adakozók az intézet és a támogatásra szoruló ifjuság hálás köszönetét.

A konviktusban étkezett a tanév végén 95 tanuló, a rendes tanulók kétharmad része.

Hogy ez a szerény, primitív keretek közt dolgozó konviktus milyen jótékony és milyen hasznos intézmény nem csak a megszállt területen lakó tanulók részére, hanem Beregvármegye felszabadult részének közönségére is; csak akkor fogja mindenki igazán belátni, ha megszűnik.

VII. A jövő tanévre vonatkozó értesítés.

Hogy iskolánk a ránk következő tanévben hol fog működni, még nem tudjuk; azt azonban tudjuk, hogy működni fog.

Az első osztályba lépő tanulók felvételi vizsgálatot tartoznak tenni. A vizsgálat tárgya: magyar írás (tollba mondás), magyar olvasás (az olvasott szöveg elmondása, nyelvtani alapismeretek), számolás fejben és írásban (alapműveletek egész számokkal az 1000-es számkörben.) A vizsgálat ideje aug. 27. és 29., díja 12 K.

A javító, pótló és magánvizsgálatok aug. 30. és 31-én tartatnak meg. A tanulók felvétele szept. 1—3. napjain történik a múlt évi bizonyítványok alapján. Az első izben az intézetbe lépő tanulók még születési anyakönyvi kivonatot és újraoltási bizonyítványt tartoznak bemutatni. A felvételi díj 50 K, a mellékdíjak 35 K; a tandíjmentes tanulók a felvételi díj felét fizetik. Az évi tandíj 400 K, a magántanulóké 520 K. A jövő iskolai évben is az eddigi tankönyveket fogjuk használni.

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

17743